

Inspraak van 27 februari bij 'Meest kansrijke gebieden voor windenergie'
van de commissievergadering provincie Utrecht, gepland voor 28 februari 2024

Door Marian Enkelaar, veenendaalwaaitmee@gmail.com

Goedenavond voorzitter, Gedeputeerden en Statenleden,

Mijn naam is Marian Enkelaar, woonachtig in Veenendaal en ik spreek namens de burgerbelangengroepen uit Ede (Ede Waait Anders), Veenendaal (Veenendaal Waait Mee - met Ede Waait Anders) en Ederveen en De Klomp (Tegenwind Ederveen-De Klomp), die samenwerken tegen de plaatsing van industriële windturbines bij woningen. En Veenendaal heeft immers te maken met kansrijk zoekgebied nummer 96 dat op haar grensgebied ligt.

Wij begrijpen natuurlijk de noodzaak van de energietransitie, maar deze moet dan wél de veiligheid en vooral de gezondheid van de omwonenden waarborgen.

Volgens Nivel-onderzoek onder huisartsen dat in december 2023 werd gepubliceerd zou er geen gezondheidsschade zijn door industriële windturbines. Dit onderzoek is een verkennende studie. Beperkend aan dit onderzoek is onder andere dat laagfrequent geluid niet is meegenomen terwijl juist na langdurige blootstelling hieraan de meeste klachten ontstaan.

De beperking van de gebiedsbepaling maken dat het statistisch niet significant is. Het onderzoek was op basis van data van 2012 tot en met 2021. Echter vanaf 2022 worden nieuwe, steeds hogere industriële windturbines dicht op woningen geplaatst. En vanaf toen werden ook de meeste klachten van geluidsoverlast en slapeloosheid gemeld. Maar deze data vielen buiten het bewuste Nivel-onderzoek. Dus het Nivel-onderzoek was op moment van uitkomen al sterk achterhaald.

Coalitiepartners van provincie Utrecht verklaarden de meest actuele onderzoeken, zoals over gezondheid, mee te willen nemen in de besluitvorming. De statenleden worden op hun wenken bediend! Want ... in november 2023 werden de resultaten van een belangrijk groot onderzoek gepubliceerd over de relatie tussen windturbinegeluid en slaapstoornissen. Daarbij werd alle beschikbare data van onderzoeken tot mei 2023 gebruikt, een meta-analyse. Vervolgens werd het op exact gelijke wijze geanalyseerd. Dus op een statistisch verantwoorde wijze, een zogenaamde systematic review. De uitkomsten van deze meta-analyse van al het onderzoek naar slaapstoornissen vraagt om toepassing van het voorzorgsbeginsel om de slaap en daarmee de gezondheid van de omwonenden te beschermen. Maar dan wel volgens het voorzorgsbeginsel zoals uitgelegd op de website 'Access to European Law'. En Nederland heeft zich te houden aan deze Europese regelgeving.

Er zijn veel getuigenissen van gedupeerde omwonenden, woonachtig op verschillende afstanden van de turbines, zoals ook in het laatstgenoemde onderzoek aangetoond is. In de nieuwe ontwerpnormen wordt vooralsnog 2 x tiphoogte aangegeven. Dit is ook volgens artsen van de Stichting Windwiki een volledig foute beslissing, die kennelijk onder druk van de windlobby en uit een politieke wens tot stand kwam.

De Stichting Windwiki is opgericht door artsen en medisch specialisten die zich verdiept hebben in de veiligheid van windturbines voor mens en milieu.

In december 2023 is een artikel verschenen van Ursula Maria Bellut-Staeck waarin een hypothese wordt geformuleerd op basis van bestaand bewijs, voor het mechanisme waardoor geluidsgolven in het menselijk lichaam onder andere tot celwandschade van de bekleding van bloedvaatjes leiden en daardoor tot verstoring van de stofwisseling leidt.

Voor het eerst kunnen we verklaren hoe de ziekteverschijnselen van aan chronisch infra-geluid blootgestelde mensen zijn ontstaan met een samenhangende hypothese.

En wordt duidelijk dat geluid dat we niet horen wel gezondheidsschade veroorzaakt! Evenals de afgelopen jaren is gebleken dat ultraviolet licht, dat wij niet zien, leidt tot huidkanker en röntgenstralen die we ook niet zien, ook gezondheidsschade oplevert.

Toepassing van het voorzorgsbeginsel is heel erg belangrijk omdat de nadelige effecten op de gezondheid van omwonenden, zeker bij de steeds hogere industriële windturbines, heel erg onderschat worden en de gezondheid van hen veel beter beschermd dient te worden.

Er is hier immers steeds duidelijker sprake van voortschrijdend inzicht!

Als gezondheid van burgers echt belangrijk gevonden wordt, dan stelt provincie Utrecht haar eigen norm op minimaal 7 x tiphoogte.

Mijn tijd is om, anders had ik graag de jaarlijks gemiddelde geluidsbelasting aan de kaak gesteld.

Ik dank u voor uw aandacht.

Onderstaande tekst was voorbereid voor de minuut die normaal wordt toegekend na het beantwoorden van de vragen die gesteld zijn door de Statenleden (de voorzitter nam het besluit dit in deze vergadering niet toe te passen):

Ter afsluiting vragen wij de statenleden zich goed bewust te zijn van de persónlijke verantwoordelijkheden als volksvertegenwoordiger, te weten:

- de veiligheid en gezondheid van inwoners te verdedigen en te beschermen,
- en daarom dus het voorzorgsbeginsel te respecteren,
- het in acht nemen van de SMB-richtlijn*,
(*ofwel het zich vergewissen van alle milieueffecten die kunnen optreden)
- en het in acht nemen van de Europese wetgeving op dit punt.

Wij constateren onvoldoende aandacht hiervoor binnen de Provinciale staten van Utrecht en willen dit met deze inspraak dan ook officieel registreren.

Diverse statenleden vroegen naar de onderzoeken die in onze inspraak zijn genoemd; zie onderstaande links:

[Gezondheidsverkenning windturbines: bevindingen op populatieniveau van een landelijke studie gebaseerd op gegevens van huisartsregistraties, over een tienjaarsperiode \(2012-2021\). | Nivel](#)

Association between exposure to windturbines and sleepdisorders. A Systematic review and mega analyse. Auteur: A Godono e.a. Int. J.Hyg Environ Health 2023 sept dok: 0.1016/j.ij heh.2023.11427 – zie link, hoofdstuk 3 op pagina 4: [Zienswijze-paramedici-op-het-Ontwerpbesluit.pdf \(windwiki.nl\)](#)

[Impairment of the Endothelium and Disorder of Microcirculation in Humans and Animals Exposed to Infrasound due to Irregular Mechano-Transduction – Wind Wiki](#)

Vraag: In uw voordracht vraagt u naar een afstand van windturbines tot omwonenden van 7 x de tiphoogte, terwijl Windwiki in zijn zienswijze 4 x tiphoogte aangeeft.

Antwoord: Aangezien de afstanden die aangehouden moeten worden wat betreft de negatieve effecten van het laagfrequent geluid op omwonenden, niet bekend zijn en de gevolgen van Laag frequent geluid zeer ernstig kunnen zijn, houden wij de eerst geadviseerde afstand van 10 x ashoogte aan, dat is omgerekend in 7 x tiphoogte ongeveer dezelfde afstand.

Vraag: Kunt u uitleggen waarom het onderzoek van het Nivel statistisch niet significant is.

Antwoord: Het Nivel-onderzoek werkt met een gebiedsbepaling van postcodes: alleen de vier cijfers worden ervan gebruikt. Daarmee worden alle inwoners van een gemeente op een hoop gegooid. Windturbines worden nooit direct naast het centrum van een dorp of stad, maar het liefst aan de buitengrenzen geplaatst. Het aantal mensen dat slaapverstoring ondervindt, zal daardoor vrijwel zeker altijd minder dan 1 promille van de bevolking zijn en levert dus per definitie geen significante uitkomsten op.

Vraag: Ik ben nieuwsgierig naar hetgeen u nog verder aan de kaak wilde stellen maar niet kon omdat u dan over de tijd heen komt.

Antwoord: ik wilde de jaarlijks gemiddelde geluidsnorm waar de provincie Utrecht aan vasthoudt, aan de kaak stellen. Dit komt voor mij neer op dat ik bij een maximum van 50 km in de bebouwde kom ook 1 week 100 km per uur daar mag rijden, als ik dan de volgende week de auto thuis laat, dan heb in die twee weken 50 km per uur gemiddeld gereden. Er zijn gemeenten die de absurditeit hiervan inzien en liever een maximale geluidsbelasting hiervoor willen zoals bijvoorbeeld ook voor de horeca geldt. Ook het burgerforum Utrecht is hier met 83% in ruime meerderheid voorstander van. Wat weerhoudt provincie Utrecht hiervan?

Vraag: In Frankrijk is een echtpaar waarbij men het Windturbinesyndroom heeft vastgesteld, 100.000 euro schadevergoeding gekregen. Zij woonden wel op 1 km afstand. Wat vindt u daarvan?

Antwoord: Ja, ik weet dat dit vorig jaar of het jaar daarvoor heeft plaatsgevonden. Er is aandacht in de pers voor geweest. Laag frequent geluid draagt ver, en 1 km is nog niet eens ver hiervoor. Daarom ook ons verzoek minimaal 7 x tiphoogte aan te houden. 10 tot 20 % van de mensen blijkt gevoelig te zijn voor laag frequent geluid. Als een windturbine dicht bij een woonwijk met bijvoorbeeld 7.000 inwoners wordt gezet, dan lopen 700 tot 1.400 mensen gevaar gezondheidsklachten door de windturbines te ontwikkelen. Windturbines plaatsen is ook een onzalig plan.